

Savjeti dizajnerima vezano za flekso tisak

Cilj ovog teksta je da dizajneri bolje razumiju probleme flesko tiska kako bi zamišljeni dizajni budu čim bolje otisnuti.

Format slika:

Slike koje se upotrebljavaju bilo da su u TIFF, PSD, JPEG ili drugima formatu moraju biti određene minimalne rezolucije. Rezolucija se računa tako da se uzme linijatura klišeja (npr. za 46 linija po centimetru) pomnoži s 2,54 ($46 \text{ lpc} \times 2,54 = 117 \text{ lpi}$). Pravilo za flekso tisak je da slika mora biti najmanje 2 puta veća od linijature klišeja. Znači $112 \text{ lpi} \times 2 = 234 \text{ dpi}$ na monitoru. Preporučena je od 254 do 300 dpi. Veća rezolucija (tipa 400 dpi) nema smisla jer se detalji na takvoj slici ne mogu odštampati i takve slike zauzimaju previše prostora. Također se mora uzeti u obzir da tiska u CMYK-u, a ne u RGB-u pa je poželjno da slika bude u CMYK-u jer se prilikom konverzije gubi dio prostora boja koji se vidi na ekranu, a taj dio može biti važan za kupca.

Format vektora i tekstova:

Vektore i tekst nikad ne rasterizirati, osim ako to ne radi radi nekakvog efekta. Ukoliko je u pitanju samo CMYK i neki tekst/logo koji bi po vama trebao ići u CMYK-u isto NE rasterizirati jer se možda tekst mora izvući i izraditi kao posebna boja. U tom slučaju ljudi koji rade pripremu moraju ručno vaditi tekst, vektorizirati taj dio, pretvarati ga u drugu boju, te stavljati traping (hrv. napust). Traping (napust) boje na boju koji se stavlja je minimalno 0.1 mm. Tehnika fleksa ponekad ne dozvoljava da se obična slika sa tekstom odštampa u CMYK-u kao kod offseta. Uz to ne zaboraviti dodati korišteni font ili alternativno pretvoriti tekst u vektor (funkcija expand u Illustratoru). Minimalni otisnuti tekst obično je vrlo mali 6, 5 ili čak 4 pt (ovisno o boji), dok se za inverzan tekst preporuča do 8 pt boldano (za npr. zlatne, metalik boje) do 6 ili 5 pt za bijeli tekst na crnoj uz fini nanos boje. Ukoliko se radi s vektorima favorizira se Illustrator ili Corel te se nikako ne preporuča ostavljati vektore u Photoshop-u. Uvijek je dobro staviti JPEG ili pdf preview file da se vidi kako je to zamišljeno.

Sjene, minimumi, maksimumi

MONITOR

TISAK

U flesku tisku se javlja prinos točke koji rezultira neravnomjernim skokom (vidi primjer). 1 % na monitoru može otići do čak 20 % u tisku pogotovo ako se koriste fleke (100 % boje bez

rastera) zajedno s gradijentom. To je ujedno i razlog zašto se gradijent (ferlaufi) odvajaju od fleka (100 % boje bez rastera). Skok (tonal jump) se često javlja i kod CMYK slika kod naglog kontrasta najčešće crne ili cyan boje te ga je određenim tehnikama može ublažiti (npr. izbjegavanjem 0 % CMYK boja, blaži kontrasti i slično). Uz probleme minimuma javljaju se i zapunjavanje boja npr. 90 % boje ide u 100 %. To se može izbjegavati korištenjem blažih kontrasta i izbjegavanje korištenje iznad 95 % boje.

Broj boja

Mora se uvijek poštivati maksimalni broj boja. Ukoliko je tiskarski uređaj ograničen na 8 boja dizajn koji dođe s definiranim 14 bojama u Pantonu (primjer iz prakse) ne može se tako odštampati. Za primjer od 8 boja trebati imati na pameti da ukoliko se tiska na proziran film ili foliju da će jedna boja biti iskorištena kao bijela podloga. Da ukoliko se tiska ambalaža vjerojatno će postojati crni kod, marker koji se mora posebno odvojiti od CMYK slike. Fleka i gradijent će se također odvojiti kao i korištenje 2 gradijenta iste boje koji idu u različitim stranama. Tekst kao i ilustracije se isto obično izdvajaju van kao posebne boje jer one otisnute u CMYK ne bi došle do izražaja (radi malog nanosa boje u CMYK-u naspram velikog nanosa spotnih boja). Treba i obavezno definirati koje su to posebne boje i to definirati kao Pantone, HKS, Lab..., ali nikako ne kao posebna boja u CMYK-u.

Razlog tome je da CMYK ima mali (čitaj fini) nanos boja. Ukoliko se tiska s Pantone ili drugim sličnim bojama i trebaju se dobiti detalji, gradijent i slično koristi se mali nanos boja. Ukoliko je to tekst, logo ili ilustracija u jednoj boji koja se želi istaknuti koristi se grublji deblji nanos boje. Sa finim aniloxom moguće je dobiti 3-4 puta manji nanos boje od grubog aniloxa. 3 puta veći nanos crne je npr. efekat kao slabe sive boje prema punoj crne boje ili prozirne žućkaste nijanse prema žutoj blještavoj boji.

Uz to mora se uzeti u obzir da veći broj boja obično znači veći trošak izrade klišeja i tiska.

Više pigmenta daju istu nijansu boje ali karakteristike ne moraju biti iste. Npr. P 485 može se dobiti kombinacijom različitih udjela boja yellow i magente, narančaste i magente, warm red i yellowa, narančaste, warm red, yellow i magente itd. Svaka će biti ista, a ispak različitih karakteristika i različito će se ponašati na tisku. Npr. na svijetlu najprije će izbljedeti warm red. Narančasta ima „bronsing effect“ tj. dobiva neki crvenkasti sjaj koji nije moguće mjeriti spektrofotometrom i slično. Metallic boje (zlatne, srebrne...) imaju u sebi aluminjski ili drugi pigment. Takve boje se drugačije ponašaju nego standardne u smislu da ih je jedino moguće koristiti sa grubim nanosom što znači da će biti problema ukoliko se dizajner odluči za male tanke linije koje će biti u tisku ili debele (usljed pritiska) ili lošeg intenziteta (jer je tiskar odlučio manji nanos boje).

U praksi iskusan tiskar može napraviti razne nestandardne efekte koje bolje da ne pišem.

Zaključak

Flekso tisak određuju: priprema, klišeji (tvrdoća i linijatura), ljepljivo za klišeje (tvrdoća), anilox valjci (volumen, linijatura), boje (viskozitet, gustoća), te sam tiskarski uređaj (centralni cilindar, pritisci, automatski viskozitet...) i ostale varijable.

Ukoliko imate bilo kakvih dodatnih pitanja stojim na raspolaganju na davor@muraplast.com